

Jæren Recovery College

PROSJEKTBEKRIVELSE

1. Sammendrag	1
2. Begrepsavklaringer	3
3. Bakgrunn	3
4. Forarbeid	4
5. Målsettinger	5
6. Noen overordna prinsipper som skal gjelde for Jæren recovery-college	6
7. Hovedoppgaver i prosjektperioden.....	7
8. Finansiering og ressurser.....	8
9. Risikofaktorer	8
10. Vedlegg.....	10
11. Elektroniske vedlegg.....	12

1. Sammendrag

Prosjekt «Jæren Recovery-college» har som mål å planlegge og prøve ut (gjennom et forprosjekt 1 år) og etablere (gjennom et totalt 4-årig prosjekt) et recovery-college i vår region. Intensjonen er å integrere collegeet i ordinær drift etter prosjektperioden. Bak prosjektet står kommunene Sola, Time, Stavanger og Sandnes, brukerorganisasjonene A-larm Rogaland og Mental Helse Sandnes, stiftelsen CRUX og Helse Stavanger HF representert ved avdeling for rus og avhengighet og Sandnes DPS.

Recovery college er et sted, en skole, et «verksted» hvor personer som har utfordringer knyttet til rus eller psykisk helse, ikke er pasienter eller brukere, men studenter. Studentene velger kurs han eller hun ønsker å delta på, etter et individuelt oppsatt program, der hensikten er å fremme egen recovery-prosess eller ferdigheter i å utøve recoverystøtte hvis studenten er fagperson eller likeperson. Utvikling av tilbud skjer ofte gjennom workshops der fag- og erfaring arbeider sammen (co-production)

En recovery-college er til for å forsterke folks sterke sider og til å etablere seg i et liv som aktiv samfunnsdeltaker. Ser vi til nasjonale hovedmålsettinger innen rus- og psykisk helse tror vi recovery-college kan bidra til å sikre reell brukerinnflytelse, flere brukerstyrte løsninger og sterkere medvirkning ved utforming av tjenestetilbudene. Gjennom å jobbe som likeverdige samskapere/lærere i et recovery-college, vil også fagpersoner kunne redefinere sin ansattrolle og dyktiggjøre seg fra en vektlegging av symptomreduksjon til å legge tyngden på å bidra til å bygge liv.

Vi vil følge all aktivitet med systematisk dokumentasjon, evaluering og evt forskning.

Hovedoppgaver i forprosjektperioden (1 år) blir å etablere prosjektorganisering, innhente erfaringer fra andre miljø som har recovery-college og avklare alle rammer og fasiliteter som kreves for å starte opp. Utprøvingen av modellen i forprosjektperioden skal skje med stor vekt på praktisk utvikling av college-tilbud (kurs etc) og gjennomføre noen slike.

Prosjektbeskrivelse Jæren Recovery College, 1. mars, 2018.

Vi ønsker snarest (senest høsten 2018) 2 personer som kan ha ansvar for framdrift og etablering. Dette skal være personer med bruker- og fagerfaring. I løpet av første halvår 2019 håper vi å kunne ansette ytterligere to personer. De fire som da er ansatt får hovedansvar for å planlegge rutiner og vedtekter for colleget og kurstilbud etc. Mye av arbeidet skal skje gjennom workshops der samskaping er et bærende prinsipp og der deltagerne rekrutteres bredt fra alle instanser som har aksjer i prosjektet.

Det søkes tilskuddsmidler til etablering av 4 årsverk og til driftskostnader og midler til godtgjøring til ikke-ansatte.

.....

Begrunnelser med særlig tanke på tilskuddsordningene «Tilskudd til mennesker med langvarige og/eller sammensatte behov» og «kompetanse og innovasjon»

Tiltaket «Jæren recovery-college» representerer en ny modell/arbeidsform der «feltene» tjeneste/behandling og brukerstyring/selvhjelp/likemannsarbeid utvikler et tilbud sammen. (Brukermedvirkning i tjenesteutvikling). Dette er ikke et tradisjonelt behandlingsteam, men vil ha noe av de samme målsettinger og effekter som er ønsket innenfor helhetlig behandling og oppfølging, det være seg fra kommune eller spesialisthelsetjeneste. Vi har tro på at tiltaket vil bidra til kvalitet inne rus og psykisk helse feltet og vi vil lære av forskning og kunnskap som er hentet ut av recovery-college-modellen i England.

Et sterkt recovery-perspektiv kan noen ganger være nøkkelen til å lykkes, også der tradisjonell behandling ikke har strukket til. I et forebyggingsperspektiv og tidlig intervensjons-perspektiv vil fokus på recovery-verdier være viktige fordi det handler om å styrke ressurser og sterke sider som kan øke motstandskraften mot tilbakefall eller uhelse.

Recovery-college er basert på recoverytenkning der brukerperspektiv og brukerrollen er viktig og der studietilbud skal preges av fleksibilitet og tilgjengelighet, i tråd med behovene til personer som er i målgruppen.

Første år er planlagt som en forprosjektfase. Hovedoppgaver blir 1) å engasjere personer som skal drifte colleget, beskrive de ulike roller som er knyttet til colleget (studentrollen, lærerrollen, veilederrollen, likemannsrollen og frivillige) hvor ALLE roller er åpne både for personer med egenerfaring og fagerfaring og 2) utvikle og prøve ut de første studietilbud og 3) evaluere resultater fra college-arbeidsmåtene og det unike samarbeidet og samskapingen som er en forutsetning for modellen. Mye av aktiviteten, alt fra planlegging til gjennomføring og ferdigstilling av kurs-/studietilbud vil framkomme gjennom work-shops. Det er personer med rus- og/eller psykiske helseutfordringer sine behov som skal styre innholdet i pensum ved recovery-colleget.

Vi tenker at recovery-college-modellen, kan bidra til helsefremming og livskvalitet og vi er spente på om tilbudene ved colleget kan bidra til å redusere behovet for noen mer tradisjonelle tjenester og intervensjoner. Vi tror det.

Recovery-college er et kvalitetsutviklingsprosjekt som vil kunne være en arena for en framtidig villet kompetanse- og tjenesteutvikling, i tråd med statlige føringer. Erfaringskompetansen er her viktig. Alle faggrupper innen kommunalt rus- og psykisk helsearbeid er også sentrale. Vi vil også kunne hente kompetanse inn i colleget fra psykologer som er i ferd med å skulle finne sin rolle både innen rus og psykisk helse i kommunene.

Vi mener at tenkningen rundt recovery-college er i tråd med nasjonale føringer som vi finner i «sammen om mestring», «opptrappingsplanen for rusfeltet» og «strategi for psykisk helse».

2. Begrepsavklaringer

Recovery forstås her som unike, personlige prosesser som bidrar til at enkeltpersoner med rus- eller psykiske helseutfordringer opplever *håp* (håp om et bedre liv, bedring i forhold til utfordringer og helse, bedre mestring) *tilknytning* (samhørighet med andre og deltagelse i samfunnet), en positiv *identitet*, størst mulig *mening* i livet og får tatt i bruk egne ressurser og muligheter gjennom en styrket *empowerment*.

Recovery-støtte. Recovery skjer ikke i et vakuum men i samspill med andre som gjennom erfaringsdeling, oppmuntring, veiledning og undervisning bidrar med recovery-støtte.

Studenter ved recovery-college vil være personer med rus- eller psykiske helseutfordringer, pårørende, likepersoner, fagpersoner, erfaringskonsulenter eller andre interesserte

Recovery college er et sted, en skole, et «verksted» hvor studenter gjennom kurs, studier, workshop, veiledning, erfaringsdeling og øvelser arbeider med sin recovery-reise eller dyktiggjøres i å gi recovery-støtte.

Ansatte og engasjerte ved et recovery-college er en blanding av likepersoner, fagpersoner og frivillige.

3. Bakgrunn

Flere kommuner i Rogaland har deltatt i et læringsnettverk i regi av Fylkesmannen i Rogaland, KS og KORUS-vest. Der arbeider personer med brukererfaring og fagpersoner sammen for å finne nye måter for å fremme recovery og recovery-støtte. Et viktig element i dette er at brukere og fagpersoner sitter rundt samme bord for å planlegge og utvikle tjenester og tilbud.

Brukerorganisasjoner, kommuner, spesialisthelsetjenesten og NAV har til sammen mange tilbud til personer med nåværende eller tidligere utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse. Dette er ulike behandlingstilbud, selvhjelpsgrupper, aktivitetssenter, fritidstilbud, mestringsgrupper og -kurs, støttekontakter, likepersoner, treningskontakter for å nevne noen.

Noen, både med fag- og brukererfaring, var på en konferanse i Nottingham under læringsnettverkperioden og hørte om tilbud kalt recovery-college. På et recovery-college tilbys kurs, workshops etc. Tilbudene er primært for personer med rus- eller psykisk helse-utfordringer, men også for ansatte som ønsker å dyktiggjøre seg til å jobbe recoverystøttende. Utviklingen av tilbud (pensum) og kurs/workshops etc. blir drevet av personer med erfarings- og fagkompetanse. Dette kalles co-production og co-delivery, noe som kan oversettes med samskaping.

I England har de etablert over 70 recovery-colleges. Det finnes ingen enhetlig modell for dette, men de fleste følger noen hovedprinsipper. To prinsipper er viktige å ta med i utgangspunktet: Pasienten redefinerer seg til å være elev eller student, og alt som tilbys av undervisning, er laget gjennom samskaping. Studentene velger kurs han eller hun ønsker å delta på, etter et individuelt oppsatt program, der hensikten er å fremme egen recovery-prosess eller ferdigheter i å utøve recoverystøtte. På samme måte som man velger kurs og fag når man studerer, skal studentene selv velge fagene på

recovery-colleget, i tillegg til at mange inviteres til å delta i å skape kursene/tilbudene. Både det å skape og delta på college-tilbud innebærer prosesser som kan fremme mål innen recovery.

Prosjektet skal aktivt styrke enkeltpersoners tilfriskning på de fem områdene som er beskrevet i artikkelen Leamy et al som beskriver CHIME-elementene, deltakelse i samfunnet, håp, identitet, mening og mål i livet, empowerment. Denne tankegangen passer «som hånd i hanske» til det som er skapt av felles forståelse gjennom læringsnettverket, med likemannsopplæringen i Veiviserprosjektet og med den tjenesteutvikling som er ønsket. Jf. blant annet felles verdigrunnlag som læringsnettverket la fram på sin siste samling i november 2017. Vi mener at å utvikle et recovery-college også samsvarer med målsettinger i blant annet «Strategiplan for psykisk helse», «Sammen om mestring», «Opptappingsplanen for rusfeltet», kommunale fagplaner innen psykisk helse og rus og planer og strategier for brukerorganisasjoner og ideelle organisasjoner. Å etablere et Recovery College lå også inne som et grunnprinsipp i Veiviserprosjektet under forprosjektet, men Veiviserprosjektet har ikke tatt dette inn i sine målformuleringer. Styringsgruppa i prosjektet har uttrykt tydelig støtte til etableringen av et Recovery College Jæren. Gjennom mange år med tilbakemeldinger i andre land, er det et anerkjent prinsipp at personer med fag- og erfaringskompetanse må gå sammen for å skape kunnskap og ny praksis.

I januar 2018 var noen av oss med i en workshop på Flesland. Hensikten var å se på recovery-colleges-modellen i en norsk setting og dele tanker rundt oppstart av tilsvarende collegier i Norge. Resultatet ble at et «Vestlands-nettverk for recovery-colleges» hvor bruker-, fag-, kompetanse- og forskermiljø er representert. De geografiske knutepunktene er Bergen, Haugalandet og Nord-Midt-Jæren.

Et vedlegg som utdyper nærmere hva et recovery-college er lagt ved (se sist i dette dokumentet)

4. Forarbeid

Det er gjennomført to samlinger i Sandnes (desember 2017 og januar 2018) der recovery-college i vår region er drøftet. Personer med beslutningsmyndighet deltok. Bredden i oppmøte, interessen og engasjementet som er tilstede gir oss grunnlag for å jobbe videre for å etablere et recovery-college. Vi har til nå avklart hvem som er interessert i å delta. Vi ser at vi er avhengig av å engasjere personer som kan jobbe med videre planlegging og gjennomføring. Samtidig ser vi at vi er avhengig av starthjelp gjennom tilskuddsordninger for å kunne realisere dette.

Avgrensning

Samarbeidet har utspring i «voksen-feltet» og vi har valgt å avgrense prosjektet til voksne (fra 18 år), samtidig som vi er åpne for at vi i «neste omgang» kan vurdere å gå ned i alder. Recovery-college for ungdom under 18 år er ikke drøftet videre. Men vi tenker at om vi skal gå ned i alder må det være i nært samarbeid med videregående skoler.

Hvem er med?

Brukerorganisasjonene A-larm Rogaland og Mental Helse Sandnes, kommunene Sola, Time, Stavanger og Sandnes, Sandnes DPS og avdeling for rus- og avhengighetsproblematikk fra Helse Stavanger HF og Crux (Kirkens sosialtjeneste i Sandnes). Disse er positive til å gå inn som eiere av prosjektet. I tillegg er stiftelsen Hjerte for Sandnes interessert i prosjektet og kan bli en samarbeidspartner. Det kan komme flere til. Vi ønsker å inkludere NAV i prosjektet og vil ta kontakt med Kjell Ramsvik i NAV Rogaland med ønske om å etablere et samarbeid.

Prosjektperiode – varig tilbud - omfang

Vi ønsker å etablere et forprosjekt der vi arbeider sammen for å skape en modell for et recovery-college på Jæren. Dette sammen med aktuelle frivillige organisasjoner, kommuner og helseforetaket. Som en del av forprosjektet på et år ønsker vi både å utrede innholdet i modellen og samtidig utvikle prosjektet gjennom å starte opp ulike kurs. Dersom resultatene fra forprosjektet tilsier det, ønsker vi deretter å søke om støtte til et treårig prosjekt. Etter forprosjekt-perioden og prosjektperioden på til sammen fire år er målet å etablere tiltaket i ordinær drift. Kommunene som deltar vil forankre prosjektet politisk og innarbeide dette i økonomiplanene til den enkelte kommune.

Vi vil søke Fylkesmannen om tilskudd til oppstart. Vi søker ulike tilskuddsordninger: «Kompetanse og innovasjon» (frist 1. mars), «... langvarige og/eller sammensatte tjenestebehov...» (frist 20. mars) og muligens «skjønnsmidler innovasjon og fornyelse» (frist 1. mai) Vi ber samtidig Fylkesmannen vurdere om det også kan være midler fra ordningen «kommunalt rusarbeid» som kan tas i betraktning når søknadene behandle. Jf. slik vi forstod informasjon Fylkesmannen ga på tilskuddskonferansen i januar i år om at de vil prioritere helhetlige satsinger og prosjekt og Fylkesmannen på sin side vil se på søknader i lys av ulike tilskuddsordninger

I forprosjektperioden vil vi utrede hvor mange personer kommunene og de andre organisasjonene skal fristille til prosjektet. I tillegg til dette legges det opp til noe deltagelse i ulike roller ved colleget fra frivillige. Frivillige kan for eksempel personer med egenerfaring, også pårørende, personer med fagerfaring eller andre som ønsker å bidra. Fristilling og egeninnsats kan fordeles på mange personer og for eksempel knyttes til utvikling av konkrete kurs, for eksempel i en 6-ukers periode.

De som inviteres til å delta i colleget med personer som allerede er ansatt i avdelinger og organisasjoner fra før, gjør dette under forutsetning av at samskaping aksepteres. Se for øvrig prinsipper i kap 4.

5. Målsettinger

De viktigste målsettinger vi er enige om i utgangspunktet bygger på hovedmålsettinger om å sikre reell brukerinnflytelse gjennom fritt behandlingsvalg, flere brukerstyrte løsninger og sterkere medvirkning ved utforming av tjenestetilbudene.

Det blir en del av oppbyggingen av colleget at de involverte selv detaljerer målsettingene

1. Målsettinger for personer som har utfordringer knyttet til rus eller psykisk helse:
 - En recovery-college er til for å forsterke folks sterke sider og til å etablere seg i et liv som aktiv samfunnsdeltaker. Å være student ved colleget skal bidra til større kontroll over eget liv, sterkere relasjoner, større opplevelse av mening og større grad av ferdigheter som trengs for å leve, studere eller arbeide. Det er et mål å bety noe for andre og delta i samfunnet. Vi tror at denne spesielle studentrollen kan forebygge sykdom og rus og reetablere en aktiv styring av eget liv- også i faser eller forhold hvor en trenger hjelp fra andre. Til sammen vil det også kunne ha en positiv effekt i å redusere behov for hjelp fra det offentlige.
2. Målsettinger for personer som er ansatte innen rus- og psykisk helsetjenester (kommuner, helseforetak, ideelle org, private org):
 - Gjennom å jobbe som likeverdige samskapere/lærere i et recovery-college, vil fagpersoner kunne redefinere sin ansattrolle og dyktiggjøre seg fra en vektlegging av

symptomreduksjon til å legge tyngden på å bidra til å bygge liv. Fagpersoner som deltar kan være fagpersoner innen helse- og omsorgstjenester eller andre fagområder.

3. Målsettinger for organisasjoner som har en rolle innen rus- og psykisk helsearbeid, det være seg kommuner, helseforetak, brukerorganisasjoner, ideelle- eller private organisasjoner.
 - En recovery-college skal bidra til at fagutvikling, organisering og samarbeid innen rus- og psykisk helsefeltet i regionen først og fremst fremmer personlig recovery- og recoverystøttende praksis. Tradisjonelt har ideelle organisasjoner blitt til ut fra gressrotinitiativer med mål om å imøtekomme udekkete behov hos marginaliserte grupper. Organisasjonene opptrer ofte som talspersoner og etablerer tilbud til utsatte mennesker. Mange tilbud har blitt videreført i offentlig sektor, mens andre tilbud komplementerer det offentlige. Ideelles erfaringer fra delekultur, langsiktig oppfølging, evne til innovasjon, samt deres engasjement, skaper en kultur for å inkludere frivillighet. Dette er perspektiver som også er viktige i samskapingen av et recovery college.
4. Vi vil følge all aktivitet med systematisk dokumentasjon, evaluering og evt. forskning.

6. Noen overordna prinsipper som skal gjelde for Jæren recovery-college

Organisasjonen ImROC (Implementing Recovery through Organisational Change) og Mental Health Network NHS Confederation beskriver 8 sentrale egenskaper ved recovery-colleges. Selv om collegete form og innhold kan variere fremholdes disse 8 egenskapene som viktige prinsipper som har «kraft i seg både til å forvandle tjenester og liv».

Vi ønsker å ta utgangspunkt i de samme prinsippene når vi i løpet av forprosjektperioden skal konkludere med de prinsipper vi vil skal gjelde hos oss. Dette er prinsippene fra ImROC:

1. Planlegging av kurs og gjennomføring av undervisning skal gjøres i et likeverdig samarbeid (co-production) mellom profesjonelle og brukere.
2. Kursene skal organiseres som collegetilbud der deltakerne er studenter.
3. Collegetilbudet må være recovery-orientert på alle mulige plan og pensum skal godkjennes ut fra at kurs etc. bidrar til å gi
 - håp
 - kontroll og muligheter for den enkelte.(empowerment)
 - mening
 - tilknytning (samhørighet)
 - identitet(dette er fem måleområder (ofte er akronymet CHIME benyttet) som er fremhevet i en rekke studier.
4. Det må etableres én base for virksomheten, men kursene kan gjennomføres på ulike steder om det er hensiktsmessig.
5. Kursene skal være åpne for alle, og det må etableres innsøkningsrutiner
6. Det skal være tilbud om en personlig kontaktperson/ veileder for de som ønsker det.
7. Undervisningstilbudet skal ikke være erstatning for behandling.

8. Undervisningstilbudet skal ikke være erstatning for andre studier eller tilbud men heller være et steg på veien ut (da skal studentene heller få veiledning til å komme seg dit eller at en ved colleget lager et kurs som heter «hvordan klare å komme seg med på kurs eller andre tilbud som finnes») Ved et recovery-college skal være fokus på progresjon og målrettethet for den enkelte student (ikke gå samme kurs opp igjen og opp igjen, som om dette var et «dagtilbud»)

7. Hovedoppgaver i prosjektperioden

7.1. Planlegge en recovery-college som er mest mulig kunnskapsbasert.

Innhente kunnskap og erfaringer, etablere kontakt (kanskje studietur) med miljø som har erfaring med drift av recovery-college. Fortrinnsvis England og muligens Danmark (jf. Napha som nettopp viser også til Danmark). Vi vil samarbeid med og delta i et «vestlandsnettverk fore recovery-colleges» som ble etablert på Flesland i januar i regi av NAPHA. Vi vil dokumentere alle prosessene ved oppstart, planlegging og gjennomføring for å kunne lære, evaluere og dele. Vi vil gå i dialog med noen av de forsknings-, utdannings- og kompetansemiljø vi allerede har god kontakt med og relasjon til for å etablere en type passende evaluering og evt. forskning. (Høgskolen på Vestlandet, Høgskolen i Sør-øst Norge, NTNU, UiS, KORUS Vest, Napha og Erfaringskompetanse.no og nasjonal koordinator for regionale brukerstyrte sentra)

7.2. Forarbeid til oppstart

En av de viktigste oppgaven i starten blir å etablere «en gjeng» personer som vil diskutere og planlegge form og innhold i recovery-colleget. Her har vi ikke oversikt over alt som må avklares enda, men vi ser for oss i alle fall disse oppgavene: De er forsøksvis satt opp kronologisk i forhold til framdrift:

1. Det aller første blir å etablere styringsgruppe. Medlemmer: representanter fra college-eierne og representanter fra colleget. (jf skolestyre)
Noen viktige oppgaver for styringsgruppa:
 - * legge rammer for lønn/honorar i forhold til de ulike roller ved colleget
 - * finne egne lokale(r), helst et nøytralt sted
 - * etablere en samarbeidsstruktur som har et langsiktig perspektiv (ikke bare prosjektperiode, men «varig tiltak».)
 - * Avklare hvordan prosjektet ledes. Hvem skal ta ansvar for de administrative oppgavene, driften, og hvem skal lede workshopene, der kurstilbudet utformes?
2. Finne fram til muligheter for hjelp til evaluering og evt. (følge)forskning
3. Invitere til referansegruppe som er bredt og representativt sammensatt av «heiagjeng», men også kritikere.
4. Vi ønsker snarest 2 personer som kan ha ansvar for framdrift og etablering. Dette skal være personer med bruker- og fagerfaring. I tillegg til prinsippet om samskaping er personlig egnethet og engasjement viktig. For disse 2 kan pedagogiske ressurser være viktigere enn helsefaglige ressurser.
5. Markedsføre og rekruttere engasjerte og dedikerte personer som vil delta i utvikling av colleget. Disse søkes rekruttert fra alle instanser som har et eierforhold eller viktig kompetanse/erfaring i forhold til prosjektet. Vi kaller foreløpig denne gruppen for «college-skaperne».

7.3. Oppstart

- 1) Ansette ytterligere to personer med lik fordeling av fag- og erfaringskompetanse. De fire som da er ansatt får hovedansvar for å komme i gang med å koordinere planlegging, workshops for å skape tilbud og alt det praktiske for å gjennomføre de første studietilbudene.
- 2) Vi tror det er viktig å diskutere og avklare de ulike rollene/arbeidsbeskrivelsene som er knyttet til colleget. Roller vi tenker på er: lærere, veiledere, støttepersoner, frivillige og andre (ansatte innen rus og psykisk helse og brukere fra organisasjoner eller enkeltstående ressurspersoner) og sist, men ikke minst, studentene.
- 3) Gruppen «college-skaperne», inkludert de 4 ansatte, jobber med å utvikle innhold, rutiner, pensum, sikre evaluering og dokumentasjon, definere «arbeidsbeskrivelser» i stor grad gjennom arbeid i work-shops.

7.4. Drift

Når det første collegetilbud er klart gjennomføres det. Kanskje begynne i det små og starte 1-2 kurs eller lignende relativt kjapt og legge stein på stein – til vi kanskje har en fylldig studiekatalog om noen år... (England: Å utvikle et kurs gjennom work-shop-arbeid tar i snitt 6 uker.)

8. Finansiering og ressurser

For å etablere prosjektet er vi som sagt avhengige av tilskuddsmidler. Viser til kap 2 *Prosjektperiode – varig tilbud – omfang* og vi søker primært Fylkesmannen i Rogaland.

Når det gjelder brukerorganisasjonene A-larm og Mental Helse så er deres bidrag særlig viktige i dette arbeidet. For å sikre kontinuitet og nyrekruttering av brukere inn i arbeidet vil de særlig være avhengig av prosjektfinansiering for å kunne delta og dette vil vi ta høyde for når eventuelt til delte tilskuddsmidler skal forvaltes.

I tillegg vil vi fra 2019 søke tilskuddsordninger som er forbeholdt frivillige organisasjoner. Vi rekker ikke frister for dette i 2018.

Vi legger som sagt opp til egeninnsats fra de instansene som er med og vil i løpet av forprosjektet avklare omfanget av dette.

De frivillige som arbeider gjennom Veiviserprosjektet i dag er også en ressurs som vi kan få glede av i oppbyggingsfasen. (Veiviserprosjektet har allerede foreslått å legge kursvirksomhet knyttet til selvhjelpsheftene og likemannsopplæringen i sørfylket til et eventuelt «Jæren Recovery College».)

Finansieringsplan for første år (forprosjekt):

4 årsverk à kr 700 000 (inkludert sosiale utgifter) totalt kr 2 800 000, driftsmidler kr 800 000 (Inkluderer godtgjøringer personer fra brukerorganisasjoner, likemann og frivillige, husleie, undervisningsmateriell, driftskostnader, kunnskapsinnhenting, evaluering). Totalt kr 3 600 000.

9. Risikofaktorer

Det er ikke gjennomført ros-analyse. Her er noen risikofaktorer som arbeidsgruppa for prosjektbeskrivelsen har sett som mulige. Det blir en del av planleggingsfasen å identifisere flere og komme fram til og beskrive konkrete tiltak i forhold til hver enkelt av risikoene:

- Det kan være krevende å etablere et forpliktende eierskap og nødvendig forankring ettersom det er mange interessenter i dette.
- Økonomisk rammer på kort og lang sikt. Risiko at «det bare blir et prosjekt»
- Rekruttere tilstrekkelig og dyktige deltagere, ansatte og frivillige til å fylle de ulike roller ved recovery-colleget og etablere tilfredsstillende rammer for å delta, også økonomiske. Særlig sårbart er det hvis det er ulike forventninger til dette fra ansatte og frivillige og disse ikke blir avklart.
- Risiko at en kjører seg inn i spor der tradisjonelle tilnærminger til sykdom og avhengighet fortsatt får dominere og blokkerer for å se og prøve nye recovery- og ressursfunderte tilnærminger. Gamle maktstrukturer kan undervurderes og likeverdigheten oppleves ikke reell. Ansvarsdeling kan bli utydelig.
- Noen frykter at recovery-college blir en ny institusjon (et nytt tiltak) som folk blir værende i eller "holdes i" over tid, i stedet for at det blir en mellomstasjon til et liv i det ordinære samfunnet.

10. Vedlegg

Recovery Colleges

*Kilde: Imroc- Implementing Recovery through Organisational Change, Mental Health Network NHS Confederation, Centre for Mental Health v/ Rachel Perkins, Julie Repper, Miles Rinaldi and Helen Brown. Dette notater er oversettelse til norsk av et **utdrag** fra det engelske dokumentet v/Steinar Trefjord.*

Recovery er en personlig oppdagelsesreise

Det innebærer å forstå og finne mening i hva som har skjedd; bli en ekspert i selvhjelp/egenomsorg; bygge en ny identitet og finne meninger i livet; oppdage sine egne ressurser og muligheter og bruke disse og ressurser og personer som er tilgjengelige for deg, for å forfølge dine ambisjoner og mål. (Repper & Perkins, 2012). **Oppgaven til ansatte** (for eksempel College-personale) er å assistere personer i denne reisen.

Recovery College-modellen - idè og visjon

Utdanning (skolering) som modell for å tilnærme seg recovery. Et recovery-senter er til for å forsterke folks styrker, i stedet for å rette oppmerksomhet på hva som er galt med dem. Visjon: Folk vil oppdage hvem de er, lære ferdigheter og verktøy for å fremme recovery, finne ut hva de kan være, og innse de unike bidragene de har å tilby andre (hva de kan bety for andre)

Overordna prinsipper bak modellen

- **Ansattes rolle** er å bidra til at personer opplever *Større evne til å styre sine egne liv, sterkere sosiale relasjoner, større følelse av mening, ferdigheter de trenger for å leve og arbeide, bedre sjanser i utdanning, bedre sysselsetting og et passende og stabilt sted å bo.*
- **Formålet med tjenester** omdefineres fra å redusere symptomene til å gjenoppbygge liv. Alt vi gjør må vurderes i forhold til hvorvidt det hjelper folk i deres recoveryreise.
- **Ansatte (fag og erfaring) gjør sin kompetanse forståelig og tilgjengelig** for de som kan nytte den. Ansatte benyttes ikke til å diagnostisere problemer og igangsette behandling.
- **Tjenestenes forhold til det samfunnet og de personer de tjener** preges av ansvar for at både enkeltpersoner og lokalsamfunn gjenkjenner sine egne ressurser og muligheter til å gjenskape lokalsamfunn som kan imøtekomme menneskelig nød.

Hva kjennetegner en utdannings-/skoleringstilnærming – konsekvenser for ansatte

Ansatte har ikke en terapeutisk tilnærming, men en utdannings-/skoleringstilnærming. I en slik tilnærming blir oppgavene å:

- Hjelp folk til å utforske sine muligheter og utvikle sine ferdigheter;
- Støtte folk i å nå sine mål og ambisjoner;
- Personalet blir trenere som hjelper folk til å finne sine egne løsninger;
- Studentene velger egne kurs, utarbeider måter å forstå (og finne mening i) hva som har skjedd og bli eksperter i å styre sine egne liv.

Kjennetegn på et recovery-college (recovery-senter)

Recovery-senter har kraft i seg til å endre både tjenester og liv til personer de skal tjene. Recovery-college varierer, men har disse 8 felles kjennetegn:

1. **Sam-skaping, samproduksjon** (co-production) mellom personer med personlig og profesjonell erfaring. Samskaping fra planlegging, utvikling, beslutninger, pensum og kvalitetssikring
2. **Det er en fysisk base** (bygning) med klasserom og et bibliotek der folk kan finne relevant og tilgjengelig kunnskap, gjøre undersøkelser og få veiledning. Det kan for eksempel være personlige historier, filmer etc som er tilgjengelig der og det er tilgang til andre kilder via Internett. (Det kan også være satellitt-stasjoner tilknyttet senteret, der for eksempel ulike kurs holdes)
3. **Senteret fungerer etter college-prinsipper.** Studentene velger kurs etc som er gode for dem. Et skriv viser studentene hva de kan forvente å få og hva senteret forventer av sine studenter og veiledere. Og evt regler som gjelder ved senteret.
4. **Senteret er for alle.** Personer med psykiske helseproblemer (inkludert avhengighetsproblematikk hos oss), familier, pårørende, omsorgspersoner, ansatte, helsepersonell og personer fra partnerbyråer kan alle delta på kurs. Senterets ånd (ethos) er at det er åpent for alle – og ikke avviser noen som er interesserte.
5. **Det er en personlig veileder** (eller tilsvarende) som tilbyr informasjon, råd og veiledning. Veileder (tutor) hjelper elevene til å velge kursene som passer dem og utvikle individuelle læringsplaner basert på deres håp og ambisjoner, å øke sin kunnskap og forståelse, samt å gå videre til mulighetene i samfunnet.
6. **Senteret er ikke en erstatning for tradisjonell vurdering og behandling.** Et Recovery College kan utfylle dette ved å hjelpe folk til å forstå sine problemer og lære å håndtere disse bedre for å kunne følge sine ambisjoner. Det er et sted hvor "livserfaring" blandes med ekspertise fra helsetjenestene.
7. **Senteret er ikke en erstatning for vanlige skole** (videregående, høgskole, universitet). Et hovedmål er å fremme deltakelse og statsborgerskap, og da bør ikke recovery-colleg erstatte den generelle utdanningen og mulighetene som tilbys av lokale utdanningsinstitusjoner. Det kan imidlertid gi en retning til alminnelig utdanning via for eksempel kurs som "tilbake til studiene».
8. **Senteret må gjenspeile en positiv recovery-prinsipper i alle aspekter av sin kultur og drift.** I denne sammenheng er velkomsten som tilbys, informasjonen som formidles av det fysiske miljøet og språket som brukes, viktige. I stedet for å markere problemer og mangler, bør suksess feires både med studenter (i form av prestasjonsbevis) og for personell ved senteret.

11. Elektroniske vedlegg

Samarbeidsavtale, delavtale 2 a

<https://helse-stavanger.no/seksjon/Samhandling/Documents/Avtaler/Sandnes/C%20-%20Sandnes%20LSA%20-%20Delavtale%202a.pdf>

Verdigrunnlag for rus- og psykisk helsearbeid i Rogaland og Sunnhordland

<https://www.napha.no/multimedia/7875/Verdigrunnlag-recovery-Rogaland>